

MIEDZA (54) *sb f*

miedza (53), **międza** (1) *OrzQuin*.

e oraz *a jasne*.

sg N miedza (9). \diamond *G* miedze (11), miedz(e)j (1), miedzy (1); -e : -(e)j : -y *Leop* (1 : 1 : 1). \diamond *A* miedzę (5), miedzą (1) *SarnStat*. \diamond *I* miedzą (2). \diamond *L* miedzy (6). \diamond *pl G* mi(e)dz (3). \diamond *A* miedze (6). \diamond *I* miedz(a)mi (3). \diamond *L* miedzach (6); -ach (5), -(a)ch (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Granica, linia (czasem umowna), pas ziemi oddzielający od siebie dwa obszary; limes Calag, Cn; circuitus finis, meta, terminus BartBydġ; cardo, decumanus Cn (54) : BartBydġ 14b, 90; A kápłani y lud poŝpolity niechay nieprzełtępuią miedźey áni włtępuią do Páná/ by ŝnac ich nie potrácił. Leop Ex 19/23; Calag 256a.

miedza czyja [z nazwą plemienną] (2): A podle miedzy Symeonowey/ od ŝtrony ze wŝchod ŝłóncá/ áż do ŝtrony od zachodu/ Izáchár [część] iedná. Leop Ez 48/25, Ez 48/27.

Zwroty: »o między mieszkać« (1): Widamy Hiŝzpany/ znamy Fráncuzy/ z Niemcy o między mieŝzkamy/ Czechy teŝ Brátry ŝwé w oczách ŝwych mamy OrzQuin R4v.

»naznaczyć, położyć miedzę« = constituere a. ponere terminum Vulg (1 : 1): Połóż miedzę przy gorze/ y poŝwięć ią. Leop Ex 19/23, Ex 19/12.

Wyrażenie: »miedza ziemna« = cieŝnina (1): ŝledz lepiej ŝiechowa w Morzu zachodnym y w miedzy ziemney, Iako miedzy biritraniją á miedzy niemieczką ziemią. FalZioł IV 30a.

Wyrażenie przyimkowe: »o miedzę« (1): TO ŝie páńłtwo nie czuye/ iż ná ŝpáŝi ŝiedzi/ A zli z nim tuŝ o miedzę/ ze wŝzech ŝtron ŝáfiedzi. RejZwierz 90.

*W przén (1) : A ták/ które rzeczy ŝą od ŝiebie róŝné y rozdziéłné máterią y formą/ té téŝ y w piŝaniu muŝą od ŝiebie rozdziéłnie ŝtánąc w miedzách ŝwych. SarnStat *4.*

Przen (3) :

a) Obszar leŝący w określonych granicach (1) : Náoŝtátku wteyŝe przyŝiędze obiecuiećie miedze Apoŝtolŝkie [= Rzym] náwiedzác KrowObr 131v.

b) Norma moralna, reguła, prawo (2) : ále iż nam Bog ŝlowem ŝwoim zágrodził/ miedze vkazał/ y niekazał ŝię nam vchylác/ áni ná práwo áni ná lewo/ iedno to tŝynić/ co on thylko ŝam przykázuie. KrowObr 109; RejWiz 134v; [á ták [ŝw. Wojciech] trzyma Krolá w miedzách powołania iego. WerReguła)(4 (Linde)].

a. Nie zaorany pas ziemi, stanowiący niekiedy granice posiadłości (39) : ZapWar 1516 nr 2139, 1524 nr 2313 [2 r.]; Swini pyłk iefth ziele ktore roŝcie na miedzach rado FalZioł I 92c; BudBib Is 28/25; GostGosp 30; iáko y o czynieniu álbo teŝ wyproŝtowaniu miedze ludŝie ŝie poŝywaia SarnStat 475, 456, 475, 475 ŝp, 644, 677 [2 r.].

miedza czego, czyja [w tym: pron poss (2), G sb (2), ai poss (1)] (5): yakosch my nyeprzislis splugem maiąncz dviv volv vnyem nyeprzeoralismy Myedze [...] ktora lezi vedlia Myedzie [!] nygdi [!] philipovey ZapWar 1542 nr 2450, 1542 nr 2504, 1545 nr 2627, 1546 nr 2618; OrzJan 52.

Zwrot: »przeor(yw)ac (a. zaorac, a. odorywac), skazic miedzę (a. pokazic miedze); miedza przeorana; miedz wyorywanie« [szyk zmienny] (6 : 2; 1; 1): Iakom ya nyezaoral any zagnal myecz

pluzyczą y dwyema woloma naymyenyv pogroszewye a nym pokazyl myecz *ZapWar 1509 nr 2060, 1535 nr 2487, 1542 nr 2450, 1545 nr 2627, 1546 nr 2618; OrzRozm S4; BielSpr b2*; Ták Rzymianie karáli Miedz wyorywánie *KlonWor 5, 4*.

Wyrażenia: »miedza graniczna« (2): powód z świádkámi ma probowác przez przysięgę: iż té znáki ftáré fą y prawdziwé grániczné między dobrámi témi/ ábo ftará ściáną/ ábo miedzą grániczną *SarnStat 472 [idem] 1176*.

praw. »miedza wieczna« (1): Iako thádi kadi ya hydą [...] są spraviedlive Granycze ktore dzielią hymyeny meye hy bratha mego dambrovka zimyenyem mnyeyschem Tharchomynem thego Stanislava hy iego siostr a tho oth myedze vyczney hymyeny tharchomyno mnyeysche *ZapWar 1542 nr 2504*.

Szereg: »granica i (a(l)bo) miedza« = *meta et limes JanStat [szyk 4 : 2] (6): ComCrac 20*; Y tákże przereczony N. przereczoné dobrá fwe [...] będzie dźierżál/, miał/ y dźiedziczné ośiędzie/ ták fzeroko/ długo/ y wokrag: iáko rzeczoné dobrá albo dźiedzictwo wśi N. wfwych gránicách y miedzách zftárádawná ieft roździeloné *SarnStat 685, 214, 1249, 1250, 1253*.

Wyrażenia przyimkowe: »przez miedzę« (1): Vrzędniká pożytecznego y pilnego Pan Reuizor páńfki pozna/ [...] gdy przez miedzę nie gorźze y owfzem lepźze zbożá naydźie fwoie niż v fąsiad *GostGosp 20*.

»za miedzami« (3): Iako zathemy myedzami Coczvránowska cząszcz yesth *ZapWar 1519 nr 2192, 1508 nr 2040, 1540 nr 2509*.

Synonim: granica.

Cf MIEDZUCH